

Júlia Ševčíková

(^{*} 1950)

[vypočujte
podcast](#)

[prečítajte
príbeh](#)

Faktografické úlohy:

- Organizácia Post Bellum zbiera príbehy ľudí, ktorí boli prenasledovaní totalitnými režimami, nebáli sa im vzoprieť a bojovali za slobodu a demokraciu. K pádu totality v roku 1989 by nedošlo bez ich neúnavnej snahy poukazovať na neslobodu a vzdorovať diktatúre.

Tvoja úloha:

- Z overených zdrojov zistí, aké iniciatívy sa zaoberali porušovaním ľudských práv počas socializmu. Ktoré osoby boli aktérmi takýchto iniciatív?
- V čom je rozdiel v organizovaní iniciatív na ochranu ľudských práv v totalitnom režime a v demokratickom?
- Doplň údaje do tabuľky:
 - Príklady 2 iniciatív na podporu dodržiavania ľudských práv v totalitnom a demokratickom režime (u nás alebo vo svete).
 - Ich cieľ a výsledok, ak je iniciatíva ukončená.

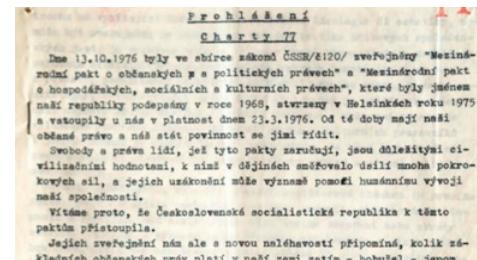
	Názov iniciatívy na podporu dodržiavania ľudských práv	Cieľ iniciatívy	Výsledok iniciatívy
Totalitný režim			
Demokratický režim			

Ilustračný obrázok. [Zdroj: Medline.eu](#)

Ilustračná snímka. [Zdroj: Amnesty.sk](#)

Text prehlásenia Charty 77. [Zdroj: Pametnaroda.cz](#)

- Významný podiel na obnovení demokracie na Slovensku mali aj Slováci žijúci v zahraničí. Najmä tí, ktorí opustili krajinu kvôli totalitnému režimu.

Zahraniční Slováci sa zoskupovali do rôznych spolkov. Najvýznamnejším bol Svetový kongres Slovákov. Pri jeho vzniku ho pozdravil aj preident Spojených štátov G. R. Ford slovami: „Pre Slovákov v zahraničí nemôže byť lepšej veci, ktorej by sa zasvätili, ako pomáhať slovenskému národu za železnou oponou znova nadobudnúť slobodu a samostatnosť.“

Generálne zhromaždenie Svetového kongresu Slovákov v roku 1990 v Toronte. Zdroj: Unitedlife.sk

Tvoja úloha:

- A. Pokús sa identifikovať niektoré známe osobnosti na fotografii a stručne uveď, aký bol ich význam pre našu krajinu.

.....
.....
.....

- B. Zistí z overených zdrojov, s akým cieľom vznikol Svetový kongres Slovákov a aký bol jeho význam.

.....
.....
.....

- C. Kto bol jeho zakladateľom a hlavným predstaviteľom?

.....
.....
.....

3. Aj Slovensko bolo a je krajinou emigrantov. Od roku 1989 sme súčasť demokratickým štátom, no v minulosti, počas totality, mnohí Slováci žiadali o azyl v zahraničí z politických dôvodov.

Tvoja úloha:

- A. V ktorých rokoch trvania socialistického režimu emigrovalo z Československa najviac ľudí?

-
-
-
- B. Aký dopad mala emigrácia občanov Československa do slobodných krajín na životy ich príbuzných a známych, ktorí ostali v socialistickom Československu?
-
-
-

- C. Zistí, či máte v rodine niekoho, kto emigroval do zahraničia. Ak áno, uveď z akých dôvodov odišiel.
-
-
-

Účastníci pochodu za ľudské práva počas generálneho zhromaždenia Slovenského kongresu Slovákov v máji 1978 vo Washingtone. Zdroj: Standard.sk

Úlohy vzťahujúce sa k príbehu:

1. „V Amerike som túžila po Slovensku, teraz tak nosím v srdci Ameriku.“ Táto veta je hlavným titulkom príbehu pamätničky.

Tvoja úloha:

- A. Prečo so rozhodla pani Júlia s rodinou emigrovať z Československa? Kto im pomohol?
-
-
-

- B. Na základe prečítania príbehu pamätníčky v online databáze Pametnaroda.cz (link nájdeš na začiatku tohto pracovného listu) vysvetli, ako rozumieš jej výroku v zadaní otázky.

Júlia Ševčíková s manželom v USA. Zdroj: Pametnaroda.cz

2. Po zákaze študovať na vysokej škole sa Júlia dostala do Liptovského Mikuláša, kde sa zamestnala ako zdravotná sestra. V práci našla uplatnenie aj pochopenie. Ani tam sa však nevyhla ŠTB: „Veľmi mi to dobre padlo, keď prednosta oddelenia povedal, že hoci pochádza z takej rodiny, ale je dobrou zdravotnou sestrou a pacienti ju majú radi. Takže to bol balzam na moju dušu.“ Toto obdobie bolo pre jej ďalší osud klúčové.

Tvoja úloha:

Napiš, čím bolo prostredie Tatier pre pamätníčku inšpirujúce a s akými ľuďmi sa tam stretla. Spájalo ich niečo? V Tatrách si pamätníčka uvedomila niečo veľmi významné o dobe, v ktorej žila. Nájdi v príbehu a uved' čo to bolo.

Júlia Ševčíková vo Vysokých Tatrách.
Zdroj: Pametnaroda.cz

Júlia Ševčíková (druhá zľava) na túre v Tatrách s priateľmi a budúcim manželom (prvý zľava), 70. roky 20. storočia. Zdroj: Pametnaroda.cz

3. Príslušníci ŠTB Júliinu rodinu neustále prenasledovali. Roky boli vystavení šikane totalitného režimu. Spôsoby, akými sa komunistická strana vysporiadavala s „nepriateľmi režimu“ boli veľmi tvrdé a z nášho pohľadu až neuveriteľné.

Tvoja úloha:

Vyber z nasledujúcich spôsobov prenasledovania ŠTB tie, ktoré sa týkali pani Júlie a jej rodiny. Informácie hľadaj v príbehu pamätničky, pomôž si aj vypočutím podcastu [Stoj, kto tam?!](#)

a) otváranie listov	f) väznenie
b) odpočúvanie	g) nepridelenie bytu
c) návštevy v domácnosti	h) zákaz vycestovania do zahraničia
d) výhražné anonymné listy	i) zákaz pracovnej činnosti
e) zákaz štúdia na VŠ	j) iné (doplň)

Pamätnička s deťmi pri rodinnom dome vo Vŕutkach, pravdepodobne 1984/1985.

Zdroj: Pametnaroda.cz

Projektové úlohy:

1. Možnosť doštudovať strednú školu a pokračovať v ďalšom štúdiu je dnes v našej krajine samozrejmosťou. Pre vašu generáciu je ľahko predstaviteľné, že ti niekto zo štátneho aparátu štúdium zakáže alebo ti inak sťaží prístup k vzdelaniu. To sa dialo v časoch totality.

Ilustračná snímka. Zdroj: Jobs.cz

2. V súčasnosti sme svedkami migračných vln, ktoré sa dotýkajú aj nášho územia. Slovo migrácia je pre niekoho neutrálne, pre iného súčasť života, pre ďalšieho podnetom pre strach a obavy.

Tvoja úloha:

Zamysli sa nad tému migrácie a napiš úvahu na tému: „*Sme krajinou, ktorá je otvorená prijatiu utečencov?*“

3. Pani Júlia Ševčíková je sklamaná z porevolučného vývoja u nás. Výsledky prieskumu Rady mládeže Slovenska a Českej radi dětí a mládeže z roku 2020 hovoria, že drvivá väčšina mladých ľudí zo Slovenska (78 %) a Česka (71 %) si myslí, že demokracia je najlepší politický systém pre ich krajinu. Len približne polovica má však pocit, že rozumie, ako funguje politika a spoločnosť.

Tvoja úloha:

Ako môžeš ty a tvoja generácia prispieť k zlepšovaniu demokracie? Navrhni konkrétné aktivity, pokús sa ich so spolužiakmi aj zrealizovať.